

het 5 $\frac{1}{2}$ -de punt veilig te stellen. Triemstra speelde zoals gewoonlijk een eindspel erg goed, ruilde op het juiste moment de lopers en hield toen een gewonnen pionne-eindspel over. V. Putten bekroonde een goede partij met twee onhoudbare vrijpionnen en Eikenaar laveerde met een dame en een toren langs alle landmijnen en velde daarna de witte koning met een handgranaat.

A. Neuteboom

STUDIES TWEE ANTICIPATIES.

Wie zo onverstandig zou zijn om een groot deel van zijn tijd van leven te gaan verdoen met het vervaardigen van eindspelstudies zou drie nieuwe gevaren leren kennen: incorrectheid, duals en anticipaties.

Een studie is incorrect, wanneer zwart een verdediging blijkt te hebben waardoor de gestelde opgave- wit wint, of: wit houdt remise- niet langer opgaat.

Van een dual is sprake wanneer wit ook nog op een andere dan in het oplossingsverloop aangegeven wijze kan winnen of remise maken. Anticipatie betekent dat een studie al eens eerder op vrijwel identieke wijze tot uitdrukking is gebracht. Het laatste komt vrij veel voor, waarbij het vaak om grensgevallen gaat. In de toekomst zal dit euvel nog wel toenemen. De voorraad echt originele en bruikbare ideeën raakt uitgeput. Wat ons op de been houdt is de jacht naar het Laatste Juweel (type Saavedra), dat voor het grijpen ligt voor wie maar lang genoeg zoekt en geluk heeft. Er zijn tegenwoordig overigens een aantal omvangrijke collecties van studies die zo gerangschikt zijn dat anticipaties snel kunnen worden opgespoord (bijv. van de Engelsman J.R.Harman).

De extreme verschijningsvorm van een anticipatie is de exacte duplicatie van een reeds eerder gepubliceerde studie. Dit beschouw ik, gesteld dat het niet opzettelijk gebeurt, als een uitermate vreeswekkend natuurverschijnsel. De verdenking van ordinair plagiaat wordt onherroepelijk gewekt. Men mag slechts hopen dat de ongelukkige nog bijtijds de voorganger in een van zijn boeken of tijdschriften aantreft of dat degene aan wie de studie ter publicatie wordt toegestuurd het weet.

Zo niet, en wordt een dergelijke studie zelfs bekroond maar achteraf alsnog ontmaskerd, dan rest een componist met enig gevoel van eigenwaarde mijns inziens weinig anders dan zich voortaan te verdiepen in sjoelbakken, skutjeszeilen, filosofie of een ander minder gevaarlijke tijdspassing.

Tenzij men al enige decennia bekend staat als de grootste nog levende componist, een productie heeft van in totaal meer dan 300 studies waarvan meer dan 10% eerste prijswinnaars en auteur is van een standaardwerk in 2 delen dat meer dan 2500 studies bevat. Kortom men Kasparian heet. Kaspa-

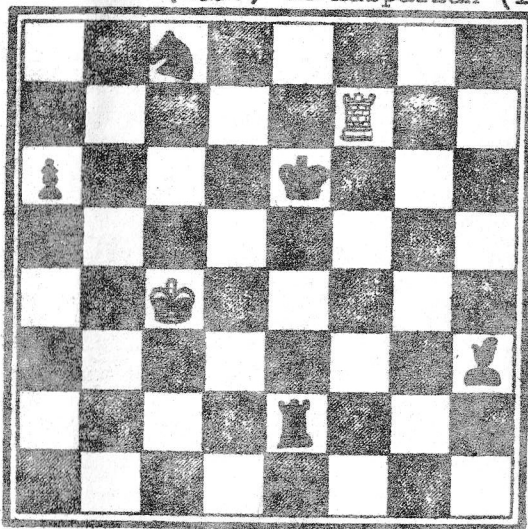
rian zond nevenstaande studie in voor het in 1968 in Polen gehouden A. Rubinstein Herdenkingstoernooi en kreeg er een eervolle vermelding voor. Oplossing: 1) d7, Pb6+ 2) Kd3, Pxd7 3) Txd7, Lf1 (indien 3)..., a2 dan 4) Td6+ 4) Td6+, Kxe5 5) Td4, a2 6) Ta4, a1D 7) Txa1, Ta2+ 8) Kc3, Txa1 9) Lb2 remise, de zwarte toren gaat verloren. Maanden nadat de uitslag

van het toernooi bekend was geworden, publiceerde het Engelse tijdschrift EG de bekroonde studies. De studie van Kasparian werd echter weggelaten met de opmerking dat zij in haar geheel geanticipeerd was. Een zekere V. A. Sokov had in 1937 al precies dezelfde stelling gecomponeerd. De integriteit van Kasparian staat echter buiten kijf. Hij componeert lustig voort.

Mag ik dan nu Uw aandacht vragen voor mijn persoonlijke, wrede confrontatie met het spook van de anticipatie.

Diagram I

Sokov (1937) en Kasparian (1967)

remise

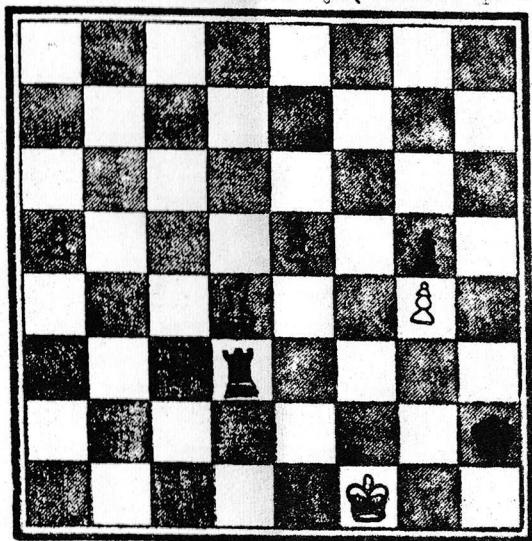
Het gaat om een van de eerste studies, die ik maakte, om precies te zijn de tweede (de eerste zond ik in voor hetzelfde Rubinstein Herdenkingstoernooi waarvan hier sprake was en flopte.)

Na een aantal maanden van noeste arbeid en totale verwaarlozing van alles en iedereen bereikte ik de stelling van het tweede diagram.

De oplossing is als volgt: 1) Lb6, Td5 2) a6, Txe5 3) Lc7, Kh1 4) a7, Te8 5) Lb8, Te4 6) a8T, Txxg4 7) Lg3 en wint!

Diagram II

H. Grondijs(eerste pub.)

wit wint

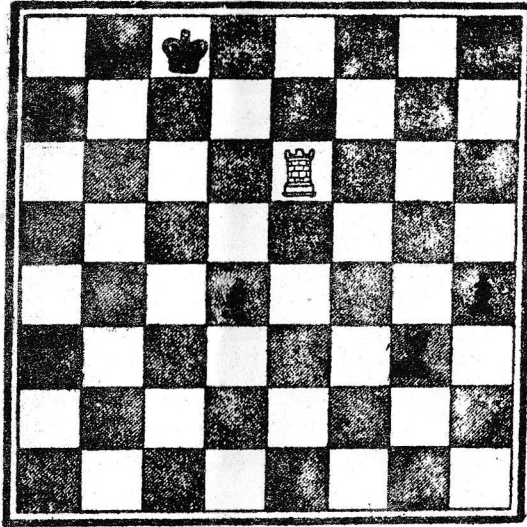
Destijds had ik nog niet erg veel studies nagespeeld, maar ik voelde dat dit toch wel iets zeer bijzonders was en droomde al van een grote prijs van 1000\$ of daaromtrent. De zaterdag na het gereedkomen, kocht ik toen (helaas, gelukkig?) het boek van Bouwmeester: "Schaakstukken spelen voor U". In de bus naar huis sloeg ik het boek open en wat zag ik? U ziet het op het derde diagram: de stelling van mijn studie na de eerste witte zet, met de zwarte(c.q. witte) koning op c7(f2), zonder de pionnen op g3 en g4 en met verwisselde kleuren.

Deopgave luidt hier: wit maakt remise, met als oplossing: 1) Te4, h3 2) Td4x, Lf2 3) Ka8, h2 4) Td1, Lg1 5) Td5, h1T 6) Th5 remise (6)..., Th5x is pat).

Van deze studie van A.W.Daniel, gepubliceerd in " Evening News " in 1934, had ik onbewust een bewerking gemaakt! Men kan er over twisten wat mooier is: 7) Lg3 in mijn of 6) Th5 in zijn studie, waar niet over getwist kan worden is dat het hier om een overduidelijk geval van anticipatie gaat.

Diagram III

A.W. Daniel (1934)

remise

Daniel werd vereeuwigd door de opname van zijn studie in o.a. " 1234 Modern End-Game Studies " ; mijn beloning bestond slechts uit een aardige droom. Ik liep door een drukke winkelstraat. Alle mensen stonden stil en keken mij na. Links en rechts van mij hoorde ik fluisteren: " Daar gaat de beroemde componist van de studie van Daniel! "